

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Барановский Д., Герасимов В., Пронь Е. Мировой генофонд свиней при чистопородном разведении, скрещивании и гибридизации // Свиноводство. – 2008. - №1. – С. 2-5.
2. Нормы и рационы кормления сельскохозяйственных животных / А.П.Калашников, В.Н.Клейменов и др. / Под ред. А.П.Калашникова. – М.: Агропромиздат, 1985. – 351 с.
3. Рыбалко В.П. Состояние, перспективы и научное обеспечение отрасли животноводства / Рыбалко В.П., Гетья А.А. // Таврійський науковий вісник: збірн. наукових праць. ХДАУ. – Херсон: Атлант, 2008. –Вип. 58/2. – С. 3.
4. Шейко Р.И. Интенсификация производства на промышленной основе / Р.И.Шейко // Минск. – УП: Технопринт, 2004. – 118 с.

УДК 636.4.082

**ВІКОВА ДИНАМІКА ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ
СВИНОМАТОК УКРАЇНСЬКОЇ СТЕПОВОЇ БІЛОЇ ПОРОДИ**

*Маслюк А.М. – Інститут тваринництва степових районів
імені М. Ф. Іванова „Асканія-Нова” – Національний науковий
селекційно-генетичний центр з вівчарства НААНУ*

Постановка проблеми. У зв'язку з інтенсифікацією та впровадженням поточної технології в господарствах значно скоротилися строки використання свиноматок, досягаючи в деяких стадах 1,5–2 опороси в середньому на одну першоопороску. Практика показує, що багатоплідність маток знижується після 5–6 опоросів, але пік продуктивності неоднаковий в господарствах, саме тому, важливо знати можливості кожної породи, стада чи групи стосовно термінів їх господарського та племінного використання [5].

Стан вивчення проблеми. Важливість проблеми більш тривалого використання високопродуктивних тварин підкреслювали основоположники вітчизняної зоотехнічної науки. Так, М. Ф. Іванов [2] писав: "Старі кнури звичайно вже є перевіреними в племінному відношенні, і якщо кнур є цінним виробником, його необхідно використовувати триваліше". На його думку, кнурів слід тримати для племінних цілей до 5-7, а маток - до 6-7 років.

Ю. Ф. Лискун [3] вказував, що при сприятливих умовах існування вдосконалення стада відбувається: а) за рахунок тривалого використання кращих тварин власного стада; б) шляхом вирощування ремонтного молодняку від найбільш продуктивних тварин і в) в результаті придбання цінних тварин. Отже, Ю. Ф. Лискун ставить роль тривалого використання кращих тварин у вдосконаленні стада на перше місце.

Є. А. Богданов [1] радив зоотехнікам: "Слід докласти всі старання до того, щоб хороші самці використовувалися на плем'я можливо довше і не потрапляли б занадто рано під ніж".

Аналогічну рекомендацію давав і англійський учений В. А. Райс [4], який вважав, що в племінному стаді слід тримати племінну тварину до тих пір, поки воно продовжує давати здорове потомство високої якості.

Завдання і методика досліджень. Головною метою досліджень було визначення оптимального строку використання свиноматок української степової білої породи.

Аналіз продуктивності свиноматок української степової білої породи племзаводу ДПДГ "Асканія-Нова" проводили за 1583 опоросами.

Результати досліджень. З даних таблиці 1 видно, що підвищення багатоплідності свиноматок спостерігається до 6 опоросу і досягає рівня класу еліта а потім поступово знижується (рис. 1), такий же рівень 11 гол. визначено у 10 опоросі, що можна пояснити малою кількістю таких випадків (6 опоросів) та особливою цінністю і високою багатоплідністю довголітніх високопродуктивних свиноматок.

Таблиця 1 – Відтворювальні якості свиноматок у динаміці, $\bar{X} \pm S\bar{x}$

№ опоросу	n	Показник				
		багатоплідність, гол.	у 2 місяці		збережність, %	КПВЯ
			кількість поросят, гол.	маса гнізда, кг		
1	577	10,7±0,07	9,1±0,05	164,1±1,02	86,6	114,3
Cv, %		16,6	12,6	15,0	13,8	12,7
2	370	10,7±0,10	9,0±0,06	164,6±1,33	85,9	114,2
Cv, %		17,6	12,0	15,5	14,8	12,7
3	250	10,9±0,12	9,2±0,07	167,8±1,74*	86,0	116,3*
Cv, %		17,3	12,9	16,4	14,5	13,5
4	142	10,9±0,17	9,1±0,09	166,4±2,47	85,1	115,1
Cv, %		18,7	12,4	17,8	14,7	14,0
5	103	10,9±0,20	9,0±0,11	161,6±2,63	84,6	112,9
Cv, %		18,7	12,3	16,4	16,2	13,3
6	64	11,0±0,27	8,9±0,13	156,3±2,92**	82,7	110,0*
Cv, %		19,4	11,7	15,0	17,3	12,0
7	30	10,6±0,31	8,6±0,16**	160,0±4,41	82,7	109,9
Cv, %		16,2	10,4	15,1	15,4	11,7
8	19	10,6±0,38	8,7±0,28	150,9±4,08**	83,5	106,9**
Cv, %		15,4	14,2	11,8	16,1	11,1
9	11	10,0±0,65	8,8±0,35	152,1±5,42*	90,0	106,9
Cv, %		21,4	13,2	11,8	13,3	11,9
10	6	11,0±0,93	9,5±0,56	169,5±9,04	89,2	117,9
Cv, %		20,7	14,5	13,1	21,3	12,3
11	4	9,8±1,03	9,0±0,71	158,3±19,92	93,4	108,9
Cv, %		21,1	15,7	25,2	9,3	21,7
≥12	7	9,3±0,89	7,9±0,34***	146,1±8,50*	88,4	100,4**
Cv, %		25,4	11,5	15,4	21,1	11,2
Середнє	1583	10,7±0,05	9,1±0,03	164,1±0,65	85,9	114,1
Cv, %		17,5	12,5	15,8	14,6	13,0

Примітка: достовірність різниці від середнього по вибірці –*P≥0,95; **P≥0,99; ***P≥0,999.

Достовірної різниці між багатоплідністю по опоросах та середнім значення по вибірці не встановлено. У процесі досліджень не встановлено впливу

порядкового номеру опоросу на великоплідність, котра була на рівні 1,1 кг, при цьому рівень її мінливості був низьким (4,4...8,4 %). З віком збільшується коефіцієнт варіації, через присутність як рекордних так і досить низьких показників.

Рис. 1. Динаміка багатоплідності та кількості поросят у 2 місяці, гол.

За кількістю поросят у 2 місяці спостерігається підйом при 3 опоросі та десятому і навпаки зниження пік якого припадає на 7..

Маса гнізда найвищою була у третьому опоросі 167,8 кг ($P \geq 0,95$), а в наступних коливалася в межах 160 кг, що відповідає вимогам першого класу.

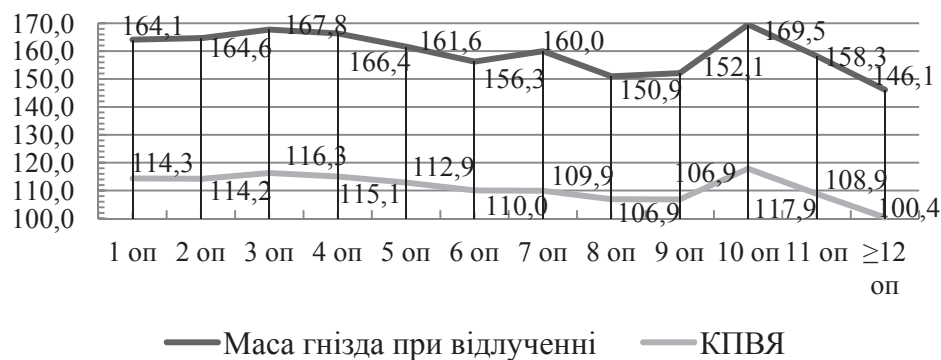

Рис. 2. Динаміка маси гнізда при відлученні (кг) та КПВЯ (одиниці)

Визначено, що після третього опоросу спостерігається поступовий спад маси гнізда та величини КПВЯ, виняток становить 10 опорос, що можна пояснити випадковим збігом шести високопродуктивних свиноматок.

Важливе значення має збереженість поросят та її стабільність з віком свиноматки (рис. 3). Нашими дослідженнями встановлено її достатній рівень з найменшим значенням 82,7 % у 6 та 7 опоросах та високий у свиноматок з 9 та більше опоросами.

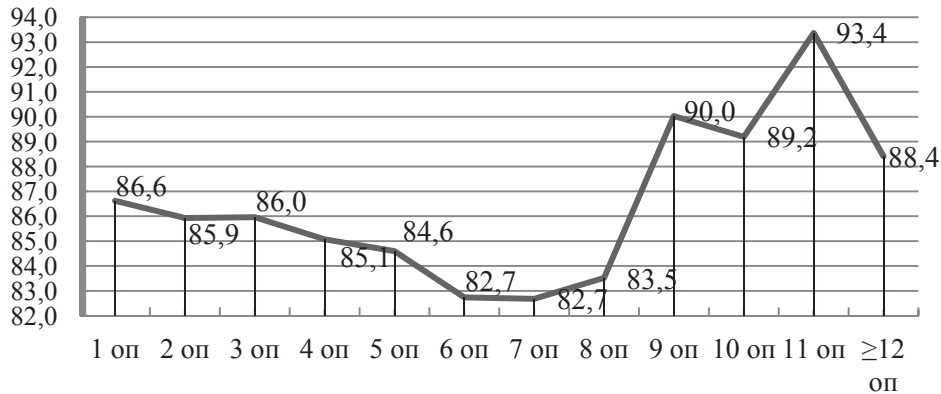

Рис. 3. Динаміка збереженості поросят до відлучення, %

Нашими дослідженнями встановлено її достатній рівень з найменшим значенням 82,7 % у 6 та 7 опоросах та високий у свиноматок з 9 та більше опоросами.

Молочність свиноматок залишається досить високою до 10 опоросу, але після третього вигодовування поросят, коли її рівень був найбільшим 50,8 кг, спостерігається поступовий спад. Слід відмітити, що першоопороски були кращими за середнє значення по вибірці на 0,9 кг або 1,8 % ($P \geq 0,95$).

Висновки та пропозиції. Результати оцінки вікових особливостей відтворювальних якостей свиноматок дозволили визначити час найвищого прояву певних ознак та встановити оптимальні межі господарського та племінного використання тварин.

Узагальнюючи дані продуктивності у розрізі опоросів можна зробити висновок, що у великомасштабному виробництві свиноматки після 5 опоросу повинні піддаватися жорсткій браковці за показниками продуктивності, тому що рівень розвитку їх відтворювальних ознак значно знижується порівняно з попередніми опоросами.

Перспектива подальших досліджень. У наступних дослідженнях слід встановити особливості вікової динаміки продуктивності свиноматок у розрізі ліній і родин та відгодівельних і м'ясних якостей. Встановити вплив віку батьків на продуктивність потомства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Богданов Е.А. Происхождение домашних животных / Еллий Анатолевич Богданов. М.: Сельхозгиз, 1937. – 387 с.
2. Иванов М. Ф. Свиноводство / Михаил Фёдорович Иванов. – ОГИЗ. – Сельхозиздат. – М.: – 1934. – 310 с.
3. Лискун Е.Ф. Избранные труды. / Ефим Федотович Лискун. М.: Сельхозиздат, 1961. – 534 с.
4. Райс В.А. Разведение и улучшение сельскохозяйственных животных / В. А. Райс. М.: Сельхозгиз, 1937. – 456 с.

5. Сухоруков В. Н. Сроки использования свиноматок / В. Н. Сухоруков, Н. В. Пономарёв, А. И. Панченко // Зоотехния. – 1990. – № 7. – С. 68-69.

УДК 636.22/28

ОЦІНКА ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ КОРІВ СУМСЬКОГО ВНУТРІПОРОДНОГО ТИПУ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ ПОРОДИ

*Котенджи Г.П. - д. с.-г. н., професор,
Левченко І.В. - к. с.-г. н, доцент,
Сумський національний аграрний університет*

Постановка проблеми. Збільшення виробництва продукції тваринництва та зниження її собівартості залежить від відтворювальної здатності корів та тривалості використання їх у господарстві. Нормою плодючості великої рогатої худоби є щорічне одержання теляти від корови, що потребує чіткої селекційної роботи, створення належних умов утримання і годівлі тварин, кваліфікованого осіменіння, профілактики і лікування захворювань репродуктивних органів.

Необхідно нарощувати кількість корів за рахунок раціональної підготовки телиць, проводити штучне осіменіння самок спермою цінних племінних бугаїв. При цьому потрібно враховувати оптимальні показники відтворювальної здатності телиць і корів та домогтися ефективного їх використання.

Стан вивчення проблеми. Однією з головних ознак відбору корів-первісток молочних порід є їх продуктивність, технологічні та відтворювальні якості. Для створення масивів худоби молочного типу з високою запліднювальною здатністю використовують бугаїв-плідників кращих світових популяцій.

Сумський внутріпородний тип української чорно-рябої молочної породи затверджений у 2003 році. Частка спадковості голштинської породи знаходиться в межах 62,5-87,5 %. Новостворений тип добре пристосований до розведення в умовах лісостепу України. (1,2,3,4).

У зв'язку з цим актуальним є оцінка відтворювальних якостей корів-первісток залежно від лінійної належності.

Завдання і методика досліджень. Дослідження проведені шляхом науково-господарських дослідів, аналізу матеріалів первинного зоотехнічного і племінного обліку в умовах племзаводів та племрепродукторів в умовах лісостепу України.

Об'єктом досліджень були тварини сумського внутріпородного типу української чорно-рябої молочної породи (СВПТ – 656 гол.).

Пристосованість тварин сумського типу до умов зони розведення – це комплекс таких змін в організмі, які забезпечують його існування, збереження цінних господарських ознак і здатність до відтворення потомства в умовах використання.

По кожній корові були враховані такі ознаки: співвідношення статей в потомстві новонародженого приплоду на 100 отелень Б:Т, %; оцінка перебігу отелень; частота народження близнят: ББ,ТТ,БТ на 100 отелень; кількість но-